

Februāris 2012

Valsts zagļi

Uzņēmēju, libertariāni Aleksandru Vilni Lauriņu intervē Arnis Rītups.

Aleksandrs Vilnis Lauriņš: Es īstenībā ne pārāk daudz sekoju līdzī tam, kas tagad notiek Latvijas politikā.

Rīgas Laiks: Bet vai jūs sekojat, piemēram, Amerikas politikai?

Lauriņš: Es sekoju Amerikas politikai, Starptautiskā Valūtas fonda politikai, tāpēc ka faktiski mums tagad ir situācija, ka Amerika pretendē uz vispasaules impērijas statusu.

RL: Kas liecina par to, ka Amerika pretendē būt impērija?

Lauriņš: Kas liecina? Fakti. Amerikāņiem ir vairāk kā 700 militāro bāžu 130 valstīs. Vai tā nav impērija? Tā impērija notiek... ar naudu, ar dolāru. Šī ir pirmā reize pasaulē, kad ir tāda vispasaules impērija, kas ir balstīta uz naudu.

RL: Kādā veidā šī impērija balstās uz naudu?

Lauriņš: Tas mehānisms ir vairot naudas vienības no gaisa un spiest cilvēkam tās lietot.

RL: Vai tajā nozīmē, ka Federālās Rezerves var laist apgrozībā tik daudz dolāru, cik uzskata par nepieciešamu?

Lauriņš: Tas notiek divos veidos – drukātā veidā, ko ir ļoti viegli paskaidrot, bet tas notiek arī ar kredītu piešķiršanu, jo bankas, kas piešķir kredītus, vairo naudas vienības. Agrāk viņi izdeva pašu papīru, kas bija parādzīme, lai varētu dabūt zeltu. Un notika tā, ka viņi izdeva vairāk parādzīmju nekā viņiem bija zelta. Un tā ir inflācija. Tā ir klasiska inflācijas definīcija. Tagad tas tiek darīts ar grāmatvedības skaitļiem datoros.

RL: Taču vienlaikus amerikāņi ir parādā ķīniešiem vairākus triljonus dolāru. Tā ir impērija, kas dzīvo uz parāda.

Lauriņš: Tas nav liels parāds. Viņi to var kurā katrā laikā atdot. Tur ir ļoti interesanta vēsture. Lai to varētu saprast, jāiet atpakaļ līdz kādam 1840. gadam, kad bija pirmais Opija karš. Anglijas impērija karoja ar Ķīnas impēriju, lai viņiem būtu tiesības Ķīnā pārdot opiju. Viņiem tas bija nepieciešams, tāpēc ka angļiem patīk dzert tēju. Viņi to pirka no Ķīnas, pret ko Ķīna gribēja saņemt tikai zeltu un sudrabu. Angļiem sāka trūkt sudraba, un viņi gribēja pārdot kaut ko citu. Bet Ķīnas impērija teica – mums ir viss, kas mums ir vajadzīgs, varat iet projām. Un tad angļi karoja. Biji divi tādi kari, kuros viņi dabūja Makao un Honkongu. No kāda 1860. gada angļi kopā ar pārējiem eiropiešiem – vāciešiem, holandiešiem, frančiem un beļģiem – faktiski vadīja un kontrolēja visu starptautisko tirdzniecību starp Ķīnu un pārējo pasauli. Viņi faktiski pārvaldīja Ķīnu no Šanhajas, kur bija starptautiskās zonas. Bet ķīnieši nekad neko neaizmirst. Viņi nedomā par šogad vai nākošgad, viņi domā 50 vai 100 gadu perspektīvā. Kad prezidents Niksons atbalstīja Ķīnu, viņš to darīja, lai būtu kāds pretpēks Padomju Savienībai. Ķīniešiem bija dota iespēja – strādāriet kopā ar mums un mūsu sistēmu, un mēs jums ļausim piedalīties starptautiskajā kapitālisma apritē, finansējumā... un jums būs labi. Bet par to jums jālieto dolārs kā jūsu rezerves valūta – tāpat kā to dara visa pasaule. Ķīnieši par to mazliet padomāja un

nosprieda, ka tā būs labi. Un paskaties, kas Ķīnā noticis pēdējo 40 gadu laikā.
RL: Uzplaukums?

Lauriņš: Visā pasaules vēsturē nekad nav bijis tāds uzplaukums kā Ķīnā pēdējo 40 gadu laikā. No pilnīga izmisuma līdz pirmajai vietai pasaulē. Viņi faktiski ir pirmajā vietā pasaulē ekonomikā un militārajā ziņā. Amerikai ir 2. vieta. Ko ķīnieši faktiski izdarīja – viņi gribēja atrieties par to, kas notika Opija karu laikā. Tur bija iesaistīta Anglijas impērija, bet pēc Otrā pasaules kara Amerika pārņēma Anglijas impēriju. Visur, no kurienes Anglija gāja ārā, Amerikas CIP gāja iekšā. Viņi to kontrolēja ar dolāra starpniecību. Un ķīnieši pieņēma lēmumu – dosim Amerikai kredītu, pārdošim viņiem sporta čības un visādus niekus. Tas kredīts būs tāpat kā narkotika. Mēs paņemsim visu to rūpniecību, tirdzniecību un bagātību, un Amerika pēc 10, 20, 30 vai 50 gadiem pilnībā sabruks. Viņa būs vāja, tāpēc ka viņa vairāk nestrādās un neražos. Amerika iet uz izmisumu, un visa bagātība, viss spēks ir Ķīnā.

RL: Bet tad jau tā impērija, par kuru jūs runājat sākumā – Amerikas impērija – nav nemaz tik stipra, tai ir nopietns pretinieks.

Lauriņš: Viņa jau sāk sabrukt. Un viņa sabruks! Kā visas impērijas sabrūk.

RL: Cik drīz, jūsuprāt, tā impērija sabruks?

Lauriņš: Lai to varētu prognozēt, jāsaprot vēl kādas divas trīs lietas. Dolāru lieto pēc Otrā pasaules kara tāpēc, ka tika pieņemts lēmums, ka visas pasaules centrālās bankas var mainīt savus dolārus pret zeltu – 35 dolāri par vienu unci zelta. Tas, protams, sabruka, un Amerikai faktiski bija bankrots.

RL: Tā paša Niksona laikā.

Lauriņš: Niksona laikā, 1971. gada 15. augustā, viņi atcēla iespēju mainīt dolārus pret zeltu. Un neviens īstenībā nezināja, ko darīt tālāk. Nekādu jaunu sistēmu netaisīja, tā vecā sistēma vienkārši turpinājās. Cilvēki tik un tā lietoja dolārus. Lai cilvēki būtu spiesti lietot dolārus, Kisindžers devās pie Tuvajiem Austrumiem un Saūda Arābijas un teica – mēs jums palīdzēsim iepirkt tik daudz ieroču, cik jums vajag, atbalstīsim jūsu pašreizējo valdību, bet naftas pārdošanai jums būs jālieto dolārs un tas jāveic caur šīm bankām. Visi to pieņēma, izņemot Sadama Huseina Irāku un izņemot Irānu. Visi pārējie to pieņēma un kļuva par daļu no Amerikas impērijas. 2003. gadā 90 dienas pirms uzbrukuma Irākai Sadams Huseins publiski paziņoja, ka viņš vairs nepārdos savu naftu par dolāriem, bet par eiro. Lībijā bija tāda pati situācija. Kadafi anulēja visus Rietumu naftas kompāniju līgumus, uztaisīja jaunus, viņam labvēlīgākus, un uzsāka zelta dināra projektu, mēģinot to izplatīt visā Āfrikā. Tāpēc viņš tika noņemts. Divus vai trīs gadus iepriekš Irāna samainīja visas savas dolāra rezerves, 75 miljardus, pret zeltu. Un turēja to – nevis Rietumu bankās, bet citur. Impērijas kontroles mehānisms ir bankas darījumi, vairojot banknotes no gaisa un piespiežot cilvēkus tās lietot. Tā galvenā lieta, ko vajag saprast par naudas vienību vairošanu – vienīgais, ko tā dara, ir nozog pirkspēju no esošajām naudas vienībām.

RL: Ir taču vēl viena lieta – tādējādi tiek nostiprināta ietekme visā pasaulē.

Lauriņš: Bet tas nav no naudas vienību vairošanas. Tas ir dēļ tā, ka, „ja jūs nelietosit mūsu naudu un nedarīsīt tā, kā mēs gribam, mēs jūs nogalināsim”. Un amerikāņi to arī izdarīja – ar Huseinu, tad ar Kadafi, un tagad viņi jau karo ar Irānu! Embargo arī ir kara stāvoklis, un tas jau vairākus gadus notiek. Bet tagad karš jau ir diezgan karsts – irāņu zinātnieki, kas ar kodolenerģiju saistīti,

kādi 3 vai 5 jau ir nogalināti.

RL: Jūs teicāt, ka, lai saprastu, kad sabruks Amerikas impērija, jāsaprot divas lietas...

Lauriņš: Redz, tikai brīvais tirgus var noteikt, kas ir nauda. Cilvēks to vienkārši lieto kā pastarpinātu maiņas līdzekli. Pēc tam valstij tur ir iespējams kaut ko sakropļot un izmantot. Viņi lieto šo iespēju – ar varu sakropļot un izmantot savā labā, lai uzturētu impēriju. No 1913. gada, kad dibināja Federālās Rezerves, līdz pat šodienai pēc viņu pašu noteiktā patērētāja cenu indeksa Amerikas dolārs ir zaudējis 97% no savas vērtības. Simt gadu laikā viņi ir spējuši nozagt 97% no visas naudas, kas ir Amerikā. Un kopš Otrā pasaules kara beigām līdz pat šodienai viņi ir izplatījuši to naudu visā pasaulē. Ir izlaisti apmēram 8 triljoni dolāru. Astoņi triljoni, kas ir no gaisa veidoti, no grāmatvedības skaitļiem, un kas ir izmantoti, lai nopirktu televizorus un automašīnas, un akcijas, un parādzīmes, un biznesus, un fabrikas. Līdz ar to Amerika ir nozagusi vēl 8 triljonus – 8000 miljardus.

RL: Parasti zagšanas situācijā ir arī apzagtais, kurš jūt, ka viņam kaut kas ir nozagts – mašīna vai mobilais telefons. Jūsu aprakstītajā gadījumā – kurš ir apzagts un kurš to jūt?

Lauriņš: Ir daudz cilvēku, kas to jūt – arī Latvijā. Jo tas notiek visā pasaulē. Ko viņi darīja? Aizbrauca uz Īriju, Vāciju, Zviedriju, Ameriku, Kanādu un Austrāliju, tāpēc ka tur zaga mazāk. Tajā burbuļa laikā mums Latvijā bija kādi 15% inflācija – kas ir 15% zādzība, jo tika nozagta 15% pirktspēja. Vairāki cilvēki to saprata. Vienīgais iemesls, kāpēc mums nav revolūcijas, ir tas, ka ir pārāk viegli aizbraukt kaut kur citur. Ja mums nebūtu tādas iespējas, Latvijā jau būtu bijusi revolūcija.

RL: Jums ir kāda ideja, kā varētu panākt, lai tie cilvēki nebrauc prom vai brauc atpakaļ?

Lauriņš: Jā, tas faktiski ir diezgan viegli.

RL: Kāds ir tas vieglais plāns?

Lauriņš: Brīvība.

RL: Paskaidrojiet, lūdzu.

Lauriņš: Beigt zagt! Ļoti vienkārši – beigt zagt.

RL: Tagad esam nonākuši no tā, ka Amerikas impērija zog, līdz tam, ka jūs sakāt, ka arī Latvijā zog.

Lauriņš: Vai tad mums šeit nav inflācijas?

RL: Vai inflācijas vienīgais cēlonis, jūsuprāt, ir naudas vairošana?

Lauriņš: Protams. Tā ir klasiska inflācijas definīcija. Pirms četrdesmit gadiem jūs jebkurā vārdnīcā būtu varējis izlasīt, ka inflācija ir naudas vienību vairošana – izdot vairāk parādzīmes nekā ir zelta un sudraba. Pēdējo 40 gadu laikā ir mēģināts novirzīt šo definīciju uz patēriņa cenu pieaugumu. Bet pēc inflācijas definīcijas naudas vienību vairošana ir vienīgais iemesls, kāpēc cenas pieaug. Ja nebūtu nekādas naudas vienību vairošanas, līdz ar sabiedrības un ekonomikas attīstību cenas kristos. Dabiskā veidā tām vajadzētu kristies!

RL: Bet arī deflācija netiek uzskatīta par vēlamu parādību ekonomikā.

Lauriņš: Tā ir muļķība. Ja saprot, ka šitā ir vienkārši zādzība... Zagļi, protams, nekad neatzīsies, ka viņi ir zagļi. Viņi visu laiku mānīs tos pārējos cilvēkus. Mēs runājam par naudas vienību vairošanu. Vienalga, vai tas notiek Amerikā, Latvijā vai Tobago, vai kaut kur citur – princips ir viens un tas pats. Mēs sākumā runājam par impēriju, un Amerika ir lielākā impērija. 65% no visas pasaules centrālo banku rezervēm ir dolārs – padomā par to! Viņi var kurā katrā laikā to pavairot divreiz vai desmitreiz, vai tūkstošreiz. Un kas tad notiks? Pēdējo 100 gadu laikā viņi ir nozaguši 97% paši savā valstī, un kopš Otrā pasaules kara 8 triljonus no pārējo valstu ekonomikām – vismaz!

RL: Kam, jūsuprāt, Amerika ir nozagusi?

Lauriņš: Vairāki cilvēki saprot, ka vajag zelta naudu, jo tādai naudai ir vērtība pašai par sevi. To nav iespējams tā vienkārši drukāt un taisīt mākslīgi no gaisa, tur ir kaut kāda kontrole. Bet veids, kādā tas tika darīts, izdodot Centrālās bankas kredītus, ir taisīt tā, lai būtu pēc iespējas sarežģītāk un lielākā daļa cilvēku to nevarētu saprast. Es jau to sapratu pirms 35 gadiem un darīju diezgan daudzas lietas Amerikā gan politiskā, gan ekonomiskā veidā, lai tur varētu kaut ko labot.

RL: Piemēram, ko jūs darījāt?

Lauriņš: Es dibināju vienu privātu centrālo banku.

RL: Kalifornijā?

Lauriņš: Nu... tā bija starptautiska banka, bet tajā laikā es dzīvoju Kalifornijā, jā. Mēs taisījām savas zelta monētas, drukājām savu papīra naudu. Mums bija cilvēku grupa, kas bija gatavi ņemt to naudu par konsultācijām vai zobārstniecības pakalpojumiem, vai lai pavadītu dienu uz jahtas. Tās bija divas lietas, ko mēs darījām. Bet pirms 35 gadiem neviens Amerikā tajā nebija ieinteresēts – nu izņemot varbūt kādus 20 cilvēkus pa visu Ameriku, kas visu to varētu saprast un būtu gatavi kaut ko darīt.

RL: Tad jūsu privātajai centrālajai bankai bija maz klientu?

Lauriņš: Nē, protams, nekas tur īpaši nenotika. Neviens tam nebija gatavs! Un, ja sāka runāt par Federālo Rezervju naudas vienību vairošanu kā zādzību, neviens to faktiski neņēma vērā un vispār nesaprata, par ko ir runa. Bet tagad ir pavisam savādāk... Tagad tas ir nopietns politisks dialogs.

RL: Prezidenta kandidāts Rons Pols ir viens no tiem, kas runā par to, ka Federālās rezerves jāslēdz ciet.

Lauriņš: Starp citu, kad biju Sanfrancisko, es viņam piedāvāju darbu. Tas bija tajā starpposmā, kad viņš nestrādāja Kongresā. Es pilnīgi piekritu visam, ko viņš saka, un viņš piekritī simtprocentīgi visam tam, ko es saku. Tikai es varbūt esmu noskaņots uz asāku rīcību nekā viņš.

RL: Bet droši vien šīs jūsu aktivitātes ar privātu centrālo banku neizsauca simpātijas Amerikas varas iestādēs?

Lauriņš: Protams, ka ne.

RL: Un kā jūs ar to tikāt galā?

Lauriņš: Ne īpaši labi. Bet tā ir sena vēsture, par ko es īstenībā negribētu runāt.

RL: Meklējot informāciju par jums tīklā, visvairāk var atrast materiālus par tiesas prāvām „Savienotās Valstis pret Aleksandru Lauriņu”. Vai jūsu cīņa ar Amerikas varas iestādēm bija

neveiksmīga?

Lauriņš: Nē, es neuzskatu, ka tā bija neveiksmīga. Manā skatījumā veiksmē ir darīt to, kas ir manos spēkos, lai būtu kārtība. Ja es to daru savu iespēju līmenī, tad es esmu izpildījis visu, ko no manis varētu prasīt. Nav man tāda standarta, ka man vajadzētu kaut ko sasniegt.

RL: Vienā no mūsu iepriekšējām sarunām jūs līdžās naudas drukāšanai pieminējāt arī citus veidus, kā valsts aplaupa savus pilsoņus.

Lauriņš: Ir trīs veidi, kā valsts aplaupa cilvēku. Pirmais ir nodoklis. Es to definētu kā zādzību, jo tas ir tāpat, kā atnākt pie jums mājās ar pistoli un teikt – dod man 100 latus, jo es tos gribu iedot Pēterim. Un, ja Saēmā tiek ievēlēts vairākums, kas izdod tādu likumu, lai Pēterim pienāktos tie 100 lati, – tā arī ir zādzība. Tas ir likumīgi, bet no ētiskā viedokļa tā vienalga ir zādzība. No ētiskā viedokļa nekā nemainās no tā, ka tu esi ieguvis balsu vairākumu. Un, ja runā par to, ko vajadzētu darīt – vajag vienkārši samazināt visas tās iespējas zagt! Lai valsts struktūras pieņem likumu nevis par 50%, bet par 5% nodokli – tad būtu kārtība. Otrs zādzības veids ir, kad valsts aizņemas naudu. Un tas ir vēl sliktāk! Valsts aizņemas naudu – vienalga, no kā –, tas ir atliktais nodoklis plus procenti. Un trešais zādzības veids ir naudas vienību vairošana – tā ir vienkārši pirktpējas nozagšana esošajām naudas vienībām. Un tas ir vēl sliktāk par diviem iepriekšējiem! Jo kad ir krīze un ir kādi muļķi, kas nepareizi strādā, valsts politiķi, piemēram, nolemj glābt Parex banku. Un tas katram Latvijas iedzīvotājam izmaksā 500 latus. Un ko tas nozīmē? Tas nozīmē, ka tie paši muļķi, kas nezina, kā pareizi uzvesties un strādāt, turpina tādā pašā garā. Parex bankai būtu bijis jābankrotē tāpat kā Bankai Baltija. Tas bija pilnīgi pareizi! Viss tika norakstīts, izmesti ārā visi tie iepriekšējie cilvēki, un sāka darboties citi cilvēki.

RL: Es saprotu, ka jums joprojām ir mīļš Bendžamina Franklina izteikums par demokrātiju – ka tā ir tad, kad divi vilki un viena aita spriež...

Lauriņš: ...par to, kas būs pusdienās. Es nekad neesmu bijis demokrāts.

RL: Bet vai jūs varētu to mazliet izvērst? Jebkurš, kas iegūst 51%, kļūst par vilku?

Lauriņš: Atkarībā no tā, kā tie procenti tiek izmantoti. Ja no manis vai no jums tiek prasīts nodoklis, vai ja cukurbiešu audzētājiem vai kādam citam tiek dota kāda subsīdija, tad tā ir vienkārši zādzība. Nozagt to, ko es esmu nopelnījis, ir daļēji nozagt manu dzīvību – tā ir kā daļēja nonāvēšana, slepkavība.

RL: Kāpēc tā?

Lauriņš: Ja es piecus gadus strādāju un krāju, lai man būtu kāda nauda, ko es varētu ieguldīt, un atnāk valsts un paņem pusi no tās naudas, tad man tiek nozagti divarpus gadi no manas dzīves.

RL: No jūsu teiktā rodas iespaids, ka visas valstis visu laiku visapkārt zog.

Lauriņš: Tā nav. Varbūt ne valstis, bet ir vietas, kur nezog. Man ir divi piemēri. Ir tāda vieta Campione d'Italia. Pie Lugano ezera Šveicē ir kāds pusotrs kilometrs zemes, kur dzīvo kādi 2500 cilvēki. Itāļi.

RL: Un tur nezog?

Lauriņš: Formāli viņi ir daļa no Komo reģiona Itālijā, bijušajā Lombardijas reģiona. Pirms kādiem 170 gadiem, kad tika dibināta Šveices Konfederācija, viņi pieņēma lēmumu nepiederēt Šveicei, bet paturēt savas politiskās saites ar Lombardiju. Otrā pasaules kara laikā Šveice bija

neitrāla, bet Itālija fašistiska, un tajā vietā bija daudz Amerikas spiegu, kas tur visu kontrolēja. Itālija tur faktiski nevarēja neko darīt, jo vienīgais veids, kā tur varēja tikt, bija braucot ar kuģi no otras puses Lugano ezeram vai braucot caur Šveici, ko viņiem nebija tiesību darīt. Tātad Šveicei tur nav tiesību prasīt nekādus nodokļus, tāpēc ka viņi nav daļa no Šveices, savukārt itāļu nodokļu iekasētājiem tur nav iespējams tikt – jo vienīgais veids, kā viņi uz turieni var tikt, ir caur Šveici, un Šveice viņiem to neļauj. Tagad tur ir viens liels kazino, kas pieder Itālijas valdībai un no kura tā iekasē lielu naudu.

RL: Nodokļu vietā?

Lauriņš: Nodokļu vietā. Un neviens nemaksā nekādus nodokļus. To atļauj gan Itālija, gan Šveice. Pilnīga beznodokļu zona 2500 cilvēkiem. Tas ir viens piemērs. Vēl viens ļoti labs piemērs ir Āfrikā. Tur bija kādus 10–15 gadus ilgs karš Ziloņkaula krastā, kuram beidzoties, nevarēja nospraust precīzu robežu. Un ir viena liela pilsēta, kuru nepārvalda neviens un kurā pēdējo desmit gadu laikā ir bijis visaugstākais ekonomiskais pieaugums Āfrikā. Viņi strādā bez valdības, viss notiek privātā veidā.

RL: Reiz, kad es jums prasīju, kur pastāv brīvs tirgus, jūs līdzās Ziloņkaula krastam pieminējāt arī cietumu.

Lauriņš: Jā, cietumā arī ir brīvais tirgus.

RL: Bet tur nav ekonomiskās izaugsmes.

Lauriņš: Kā nu ne! Cilvēks sakrāj vairāk cigarešu, dabūn tiesības uz labāku ēdienu. Cilvēks var sarunāt ar administratoru, lai dabūtu mobilo telefonu, datoru utt. Policisti var turēt cietumniekus ieslodzījumā, bet viņiem nav iespēju kontrolēt to, kas tur notiek privāti starp cietumniekiem.

RL: Uzpirktie cietuma uzraugi taču nepiedalās brīvajā tirgū starp cietumniekiem?

Lauriņš: Daļēji piedalās, jo vienkārši negrib tikt nogalināti. Viņi grib vienkārši dzīvot, strādāt un saņemt algu, un netikt nogalināti. Jo, ja tie policisti tos noteikumus pārkāpj, viņi tiek arī nogalināti. Katrā valstī, katrā spēlē ir noteikumi un ir sodi par to pārkāpšanu. Protams, tā robeža, aiz kuras tiek piespriests nāvessods, cietumā ir daudz zemāka. Noteikumi pastāv visās sabiedrībās un grupās! Bet es gribēju vēl pieminēt dažas vietas...

RL: ...kur maz zog?

Lauriņš: Lihtenšteina! Tur ir ļoti, ļoti interesanta situācija. Pirms kādiem 8–10 gadiem tur bija konstitucionālā monarhija. Tas nozīmē, ka tur bija parlaments, bija vēlēšanas. Karalim bija tiesības parlamentu atlaist, taču to ievēlēja balsojot. Bet tad tā valdība sāka rīkoties kaut kā tā, kā karalim nepatika, un viņš ierosināja mainīt konstitūciju, lai viņam būtu tiesības ne tikai atlaist, bet arī iecelt parlamentu – kas faktiski būtu diktatūra. Un 60% vēlētāju pieņēma lēmumu dot viņam tādas tiesības. Un viņa politika ir tāda, ka, ja valsts prasa vairāk par 6% nodokļu, tā ir zādzība. Tā viņš saka.

RL: Jums nav bijusi vēlēšanās pašam nodibināt savu valsti?

Lauriņš: Pa laikam ir bijušas tādas domas.

RL: Lībiešu valsti, piemēram. Lībiešu valsti varētu dibināt, balstoties uz latviešu tautas genocīdu pret lībiešiem.

Lauriņš: Es esmu lasījis par to, domājis. Protams, ir bijuši visādi tādi projekti, bet es neesmu neko tādu iesācis. Un arī īpaši negribu. Es domāju, vajag darīt tāpat kā franči.

RL: Ar revolūciju un giljotīnu?

Lauriņš: Jā, giljotīnu vajag. Doma laukumā. Tad pēc kādām divām, trim, četrām paaudzēm viņi uzvedīsies kārtīgāk nekā tagad.

RL: Kas Latvijā būtu pirmie, kam jūs Doma laukumā piemērotu giljotīnu?

Lauriņš: Visi tie oligarhi, kas ir sakropļojuši mūsu likumdošanu, tiesvedību un Saeimu. Tas būtu viens veids, kā to risināt, bet es to nerekomendēju. Tas nav mans risinājums. Mans piedāvājums ir ļaut viņiem atmaksāt, ko viņi nozaga, paturēt 50%, un miers. Tāds kompromiss – tāds būtu mans piedāvājums.

RL: Bet kāpēc jūs domājat, ka viņi kaut ko ir nozaguši? Stāstu par „trīs oligarhiem” ir radījuši žurnālisti.

Lauriņš: Ir vairāk nekā trīs, bet pirms kādiem 3–4 gadiem Lembergs atzina, ka viņam vienā gadā bija ienākumi 7, 3 miljoni latu. Un viņš ir mērs! Vai visiem nav skaidrs, ka viņš pārdeva savu politisko ietekmi, lai dabūtu šo bagātību? Vai Latvijā kādam ir šaubas, ka tas tā notika? Ja visi cilvēki Latvijā saprastu, ka tiesiska valsts nav iespējama bez brīvā tirgus un ka brīvais tirgus nav iespējams bez tiesiskas valsts, un, ja visi cilvēki saprastu, kas ir naudas ilūzija, tad būtu viegli te ieviest lielāku brīvību. Kas īstenībā ir tā problēma? Cik daudz cilvēku dzīvo Latvijā tagad? Zem diviem miljoniem?

RL: Tā stāsta.

Lauriņš: Tas nozīmē, ka pēdējo 20 gadu laikā 1/3 daļa iedzīvotāju ir vai nu nomiruši, vai izbraukuši no valsts. Tai grupai, kas nav aizbraukusi, ir viena vai divas izvēles: aizbraukt, pelnīt un dzīvot labi, vai, ja es izvēlos dzīvot šeit, tad... 97% mūsu jauniešu grib būt tādi paši kā tie oligarhi. Liela daļa mūsu sabiedrības neuzskata, ka tas ir pārkāpums – izmantot savu varu sev par labu.

RL: Izmantot demokrātisku vēlēšanu rezultātā iegūto varu?

Lauriņš: ...lai piesaistītu sev naudu. Es to visu gribētu paskaidrot mazliet savādāk. Piemēram, notiek vēlēšanas, un viens no mūsu oligarhiem saka – ja ievēlēsiet manu partiju, es apsolu, ka mainīšu likumdošanu tā, lai mana firma paliktu bagāta un lai man būtu vairāk naudas un jums būtu mazāk. Lai es varētu ietekmēt tiesnešus un kontrolēt birokrātiju, lai katrā strīdīgā jautājumā manai grupai būtu labi un pārējiem cilvēkiem būtu slikti. Tas ir tas, ko es gribu darīt, un tāpēc man ir vajadzīgas jūsu balsis. Tā pateikt būtu godīgi. Bet ja cilvēks saka, ka domā par kopēju valsts labumu, par ekonomiku, tiesisku valsti utt., bet pēc tam dara kaut ko citu, tad tie ir meli. Ja cilvēks dabū balsis ar meliem un izmanto savu varu, lai sakropļotu tiesiskumu un birokrātiju tā, ka pieņemtie lēmumi viņa partijai nāktu par labu, bet citiem par sliktu, tad tas ir pārkāpums, kas ir lielāks par vienkāršu zādzību. Tā ir valsts tiesiskuma pamatu samaitāšana. Tur nav nekāda noilguma, tas ir vēl ļaunāk par slepkavību. Tas ir tādā pašā līmenī kā genocīds. Un tādi pārkāpumi ir līdzvērtīgi tiem, kurus tiesāja Nirnbergas kara tribunālā.

RL: Tad jūs domājat, ka būtu taisnīgi, ja te būtu tāda vietējā Nirnbergas tiesa, kas sodītu dažus cilvēkus?

Lauriņš: Tas ir viens veids, kā šo lietu varētu risināt. Bet tā lieta, iespējams, jau ir sākta risināt... Es esmu pozitīvs par Latvijas nākotni. Mana radniece, kurai ir kādi 25 gadi, stāstīja, ka viņu klasē bija kādi 30 cilvēki, no kuriem viņa palika pēdējā, kas nebija aizbraukusi no Latvijas. Kad viņa teica, ka arī grib braukt prom, es zināju, ka ir sasniegts viszemākais punkts. Viņa to man pateica pirms kāda gada.

RL: Sliktāk vairs nebūs?

Lauriņš: Es domāju, ka sliktākais punkts bija pirms gada un tagad esam virzienā uz augšu. Ir diezgan daudz lietu, par kurām var teikt, ka tās Latvijā iet uz labo pusi. Piemēram, Zatlera ierosinātais referendums par Saeimas atļaušanu. Oligarhi ir izmesti ārā. Viņi ir zaguši, tas nav business, tā ir vienkārši politiska zādzība. Cilvēks, kas kontrolē balsošanu tā, lai varētu noņemt tos 100 latus un ielikt kaut kur citur, nav biznesmenis. Tas ir politiķis, un tas ir zaglis.

RL: Bet juridiski – kamēr nav pierādīta tava vaina, nav pamata tevi saukt par zagli.

Lauriņš: Es uzskatu, ka tas ir nenotiesāts zaglis. Ir notiesāts zaglis, un ir nenotiesāts zaglis. Tas, ka viņš nav notiesāts, vēl nenozīmē, ka viņš nav zaglis.

RL: Tā jūs saprotat tiesiskumu? Izklusās pēc mežonīgo Rietumu linča tiesas tiesiskuma.

Lauriņš: Latviešu problēma ir tāda, ka viņi nav gatavi atteikties no piedalīšanās šajā zādzībā. Tāda problēma ir visur, ne tikai Latvijā. Tas ir apzināti tā veidots. Tāpēc ir visādas valsts programmas par subsīdijām, pensijām utt., lai cilvēki būtu piesaistīti šajā zādzības procesā. Parunājam tagad par pensijām...

RL: Vienā no saviem tekstiem jūs pensijas saucat par „zagta īpašuma izmantošanu”.

Lauriņš: Vai tas tā nav? Es tagad maksāju kādus 75 tūkstošus latu gada nodokļos, un tā nauda daļēji aiziet arī pensiju izmaksai tiem cilvēkiem, kam agrāk tā nauda tika nozagta.

RL: Kāpēc jūs ļaujiet sevi apzagt?

Lauriņš: Ja es nemaksātu tos 75 tūkstošus latu par gada nodokļiem, mani bāztu cietumā. Tas ir vienīgais iemesls, kāpēc es maksāju!

RL: Latvijā nav parādu cietuma.

Lauriņš: Kā – nav? Visi cilvēki, kas ir cietumā par finanšu darījumiem, ir parāda cietumnieki. Ja ir kāda runa par naudu, tad runa ir par parādu! Nemaksāt nodokļus jeb, kā viņi saka, krāpties – tas ir parāds! Tas ir parādu cietums. Civilizētās valstīs, kā Šveicē, nav vispār nekādu krimināllietu par nodokļu nemaksāšanu – viņi uzskata, ka tā ir pilnībā civila lieta. Un civilizētā valstī tā vajadzētu būt. No tagadējiem pensionāriem nevajadzēja nozagt tajā laikā, kad viņi kaut ko pelnīja. Vienreiz visai valstij būtu bijis jāiziet caur bankrota procedūru un jāpārdod Latvijas Valsts meži, valsts īpašumi, lai kompensētu tiem cilvēkiem to, kas bija nozagts. Lai vienreiz samaksātu, un cauri! Un tad izbeidz šo sistēmu vispār.

RL: Pensiju sistēmu?

Lauriņš: Tā ir zādzības sistēma, jo nekāda uzkrājuma tur nav! Viņi apzināti man melo, ka tad, ja maksāšu, man būs pensija, ka tur būs kaut kāds uzkrājums. Nekāda uzkrājuma tur nav! Ja privātais tā darītu, tūlīt bāztu cietumā!

RL: Valsti neviens nevar ielikt cietumā.

Lauriņš: Var gan. Paskatieties, kas notika Rumānijā 1992. gadā – Čaušesku tika nolikts pie sienas un nošauts! Un cietumā arī var ielikt. Tas notiek visu laiku, kad ir revolūcijas! Bet es strādāju tikai ar to, ko es pats varu darīt. Lai cilvēki varētu saprast, kādi ir ekonomikas likumi. Tie ir tikpat dzelžaini kā gravitācijas likumi. Tos nav iespējams apiet. Ekonomikas likumus var neievērot, bet nevar neievērot to sekas – tās ir automātiskas. Ja runājam par naudas vienību vairošanu, tā ir pirktspējas nozagšana esošajām naudas vienībām. Tas ir skaidrs, to nevar apstrīdēt! Taču neko nav iespējams izdarīt, ja cilvēki nesaprot naudas ilūziju un šo ētikas jautājumu, par ko mēs runājam. Ja cilvēks to nesaprot, nekas nenotiks.

RL: Ko jūs saprotat ar naudas ilūziju?

Lauriņš: Naudas ilūzija ir atbilde uz jautājumu, kāpēc cilvēki visā pasaulē – Amerikā, Kanādā, Vācijā, Francijā, Anglijā un arī Latvijā – domā, ka varētu paaugstināt mūsu dzīves līmeni un ekonomiku, vairojot naudas vienības. Visa apkārtējā pasaule taču domā, ka tā ir pareizi – jo viņi tā dara.

RL: Viņi tā dara, taču es neesmu pārliecināts, ka viņi tā domā.

Lauriņš: Viņiem ir iespējams tā darīt tikai tad, ja ir piekrišana. Tā piekrišana var būt sakropļota, izmānīta – bet tik un tā vajag piekrišanu. Tāpat kā cietuma sistēma iespējama tikai tad, ja ir piekrišana no cietumniekiem. Ja cietumnieki tai nepiekrīt, tad vai nu viņi nogalina policistu un izbēg ārā, vai policisti viņus nogalina. Un šajā gadījumā, ja mēs runājam par naudas vienību vairošanu un kā tā varētu notikt – vienalga, vai tā ir demokrātija vai monarhija, fašistiska valsts vai komunistiska –, tāpat kā cietumā ir vajadzīga savstarpēja vienošanās. Tāpat kā verdzībā. Verdzība nav iespējama bez verga piekrišanas. Ja vergs nepiekrīt, tad viņš nogalina kungu un iegūst brīvību, vai arī viņu nogalina kungs.

RL: Jūs gribat teikt, ka bez masveida piekrišanas nebūtu iespējama naudas vienību vairošana?

Lauriņš: Un to piekrišanu viņi iegūst četru iemeslu dēļ. Pirmkārt, naudas ilūzijai ir vēsturisks pamats. Vēsturiski zelta naudai bija pašai par sevi kāda vērtība. Šodien tas tā nav, jo papīra nauda ir tikai maiņas līdzeklis. Bet cilvēkos ir tāda vēsturiski iesēdusies ilūzija, ka naudai pašai par sevi ir kāda vērtība, tāpēc ka agrāk tā bija.

RL: Pat ja naudas zīmēm pašām par sevi nav nekādas vērtības, tām tomēr piemīt pirktspēja.

Lauriņš: Pagaidām.

RL: Jūs domājat, ka tā varētu arī beigties?

Lauriņš: Bez šaubām, tas notiks.

RL: Beigsies papīra naudas pirktspēja?

Lauriņš: Bez šaubām! Jautājums ir tikai – kad? Simtprocentīgi, tas notiks. Visas pasaules 6000 gadu vēsture to rāda! Tas notiks arī ar Amerikas dolāru. Agrāk vai vēlāk tas vienmēr notiek. Tur neko citu nevar gaidīt. Vajag vēl tikai 3% samazināšanu, un paliks nulle!

RL: Un kā jūs rīkojaties, rēķinoties ar to, ka papīra naudas vērtība drīz būs nulle? Jūs visu papīra naudu pārvēršat zeltā un ierokat zemē?

Lauriņš: Nē, ir nekustamie īpašumi.

RL: Arī tiem var zust vērtība, kad pēc 50 gadiem Rīga būs zem ūdens.

Lauriņš: Jā, nekustamos īpašumus vajag kādā augstākā kalnā. Otrais iemesls naudas ilūzijai ir doma – kas ir labi vienam cilvēkam, ir labi visai sabiedrībai. Protams, ja mēs vairojam naudas vienības un tev tiek viens miljons latu, tev ir labi. Skatīties spogulī gan tev būtu ļoti, ļoti grūti – lai teiktu, ka tas, kas ir labi man, ir labi visai Latvijai un pasaulei un ka tā jāturpina darīt. Un trešais ir mūsu mīļie Ļeņins un Staļins, un Brežņevs, Bušs vai Klintons – tie "gudrie" cilvēki tur augšā, kas it kā darīs visu mūsu labā. Tā ir ilūzija. Ilūzija, ka valdības rūpējas par to, lai visiem būtu labi. Tā uztur naudas ilūziju.

RL: Kāpēc jūs domājat, ka valdību rūpes par saviem pilsoņiem ir ilūzija?

Lauriņš: Tas ir pretrunā visai vēsturei! Tā nekad nav bijis, un tā nekad nebūs. Valdībām ir trīs pakāpes. Pirmā pakāpe Latvijā bija varbūt pirms 2000, 1500 vai 1000 gadiem, kad pāri robežām iebruka bandīti, nozaga zirgus un govīs, izvaroja sievietes un tā tālāk. Varbūt reizi gadā, reizi divos vai trīs gados – viņi dabūn, ko viņi grib, un aiziet prom. Vienkārši slepkavība un zādzība. Otrais posms ir tad, kad viņi saka – varbūt mums būtu labāk, ja mēs vienkārši nozagtu 25% produkcijas no cilvēkiem un nevienu nenogalinātu. Tik un tā mums būtu iespēja izvarot sievietes... To vācieši arī darīja, sākot ar 1200. gadu, pataisot latviešus par dzimtcilvēkiem. Latvieši strādāja par dzimtcilvēkiem priekš vācu baroniem, maksāja 1/3 daļu savas produkcijas un tika pirkti un pārdoti kopā ar zemi, tāpat kā suņi un lopi. Tā ir otrā valdības pakāpe. Trešā pakāpe ir tad, kad ir lielāka attīstība un lielāka darba dalīšana. Tie, kam ir brīvība, sāka konkurēt ar to darbaspēku, kam nav brīvības. Izrādījās, ka nebrīvais darbaspēks nav konkurētspējīgs pret to darbaspēku, kam ir brīvība. Tāpēc dzimtbūšanu likvidēja – jo dzimtcilvēki nespēja konkurēt ar brīvo tirgu. Tā sistēma bija vienkārši neizdevīga. Bet! Tā grupa, kam bija vara, gribēja to paturēt – labi, jūs drīkstat iet projām no šitā zemes gabala, braukt uz Rīgu un tur dzīvot, bet mūsu senči bija vislabākie slepkavas un zagļi, un mēs to varu gribam paturēt. Mēs paši sevi pataisījām par ķēniņiem, karalienēm, kungiem, baroniem, aristokrātiem. Mēs kontrolējam šo valdību, un jums vajadzētu maksāt tādus un tādus nodokļus, ko mēs paturam. Lihtenšteinas monarhs pieņem lēmumu: 6% ņemam nodokļos, un viss. Un kas notiek demokrātijā? Viena grupa ir ievēlēta, un viņi nezina, vai nākošreiz viņiem būs tāda iespēja zagt vai nebūs. Tāpēc viņi zog visu, ko iespējams, to četru gadu laikā! Politiskās valdības slānis ir parazīti. Visas valstis visur, ne tikai Latvijā, var sadalīt divās grupās: viena grupa, kas kaut ko ražo un maksā vairāk nodokļus nekā dabūn kaut ko atpakaļ – tas ir privātais sektors; otrā grupa ir tā, kas dabūn vairāk no valsts nekā viņi maksā – tie ir parazīti.

RL: Man nesen viens uzņēmējs teica, ka pēc viņa aprēķiniem šobrīd Latvijā ir nedaudz vairāk par 2000 cilvēkiem, kas nes būtisku ieguldījumu Latvijas ekonomikā un rada pievienoto vērtību.

Lauriņš: Tā varētu būt, es piekrītu.

RL: Jums neliekas, ka tas varētu būt par maz?

Lauriņš: Nē, es domāju, tas pat varētu būt par daudz. Mums ir pārāk daudz parazītu. Tāpēc mums ir mazāk nekā 2 miljoni iedzīvotāju tagad Latvijā. Cilvēki jau to zina, saprata un jūta, tāpēc arī attiecīgi rīkojās.

RL: Bet trešais naudas ilūzijas aspekts?

Lauriņš: Trešais bija tā domāšana, ka valdība par mums rūpējas. Šinī punktā vajag saprast vēl vienu lietu – valsts kā tāda ir fiktīvs jēdziens. Tur ir tikai birokrāti, politiķi un oligarhi. Un nekad nevajag runāt par to, vai valsts – tas ir labi vai slikti. Vajag runāt par tām grupām – vai tās ir

labas vai sliktas. Tad varētu saprast, kas faktiski notiek, un tikai tad var kaut ko mainīt. Ceturtais aspekts ir jūsu piedāvātais – vairosim naudas vienības tāpēc, ka visi pārējie dara tāpat.

RL: Kāpēc jūs negribējāt interviju sestdien?

Lauriņš: Sestdiena man ir diena, kad es nedaru neko.

RL: Sabats?

Lauriņš: Jā, sabats.

RL: Jūs esat jūds?

Lauriņš: Jā.

RL: Kopš kura laika?

Lauriņš: Kādus 3635 gadus. Kopš tā laika, kad Cionā ienāca Hašems un nodeva desmit baušļus.

RL: Jūs taču neesat tik vecs?

Lauriņš: Fiziski nē, bet esmu tik vecs garīgi.

RL: Jūs taču esat arī latvietis?

Lauriņš: Amerikā visi teica, ka esmu krievs. Kad es atbraucu uz Latviju 1994. gadā, visi teica, ka esmu amerikānis. Un, kad esmu sinagogā, daži cilvēki saka, ka esmu latvietis.

RL: Bet kur ir kāds, kurš saka, ka esat jūds?

Lauriņš: Mana mamma tā saka, un ar to pietiek. Redz, pēc ebreju likumiem cilvēks ir jūds, ja viņa mamma ir jūdiete – vienalga, vai viņa bija ticīga vai ne. Un tāpat viņa ir jūdiete, ja viņas mamma bija jūdiete. Pēc ebreju likumiem tāds cilvēks ir jūds. To man darīja zināmu apmēram augstskolas laikā, un tas man diezgan daudz paskaidroja par manu iepriekšējo domāšanu, dzīvi un to, kā es redzu visu pasauli. Kad es iesāku to visu nopietni pētīt, man bija 40 gadu. Tajā laikā es biju students pie viena rabīna Kalifornijā. Pēdējo 25 gadu laikā es regulāri eju uz sinagogu, un, kad biju Amerikā, kopā ar vienu cilvēku dibināju vienu sinagogu. Mana pirmā sieva arī bija ebrejiete, tā ka man ir divi bērni, kuri arī ir ebreji, un arī divi mazbērni ebreji.

RL: Bet kā tā jūdu būšana iederas jūsu pasaules uztverē?

Lauriņš: Varētu teikt, ka tā ir tāda kopēja dzīves saprašana un dzīvesveids – ievērot 613 micvas jeb Dieva likumus, kas sastāv no 365 aizliegumiem un 248 pienākumiem. Ja cilvēks tos ievēro, viņš ir labs cilvēks. Ja runā par filosofiju, tad svarīgākais ir, ko cilvēks dara, nevis ko viņš domā vai jūt. Un, ja mēs runājam par to, ko es daru ekonomikas jautājumā... Es tagad strādāju ar cilvēku, kas veic tulkojumus, un kārtoju birokrātiskas lietas, lai izlaistu Ludviga fon Mīzes grāmatu „Birokrātija”, kuru jums iedevu un ko jau divus gadus var dabūt par brīvu internetā.

RL: Jūsu mājas lapā ir brīvi pieejams arī Mureja Rotbarda „Cilvēks, ekonomika un valsts” nerediģēts tulkojums.

Lauriņš: Jā, to mēs arī tulkojam – tur ir kādas 1000 lapas. Tas ir visaugstākā līmeņa rakstu darbs par ekonomiku, kas ir pieejams par brīvu latviešu valodā – mūsu interneta mājaslapā. Latvijā tiks dibināts arī Ludviga fon Mīzes Institūts, lai šādu darbību varētu turpināt. Es satikos ar fon Mīzes skolnieku Rotbardu vairākas reizes. Viņš ir tāds ģēnijs, kādi piedzimst reizi simts gados. Mēs

tagad meklējam vairākus cilvēkus, kas gribētu piedalīties un strādāt ar mums kopā šajā Ludviga fon Mīzes Institutā. Būtu ļoti labi, ja varētu atrast vairāk tādu cilvēku, kas par to interesējas. Es varu arī pateikt, no kurienes mums ir nauda, lai šito visu darītu. 1985. vai 86. gadā bija tāds Vācijas latvietis, Austris Grasis, kas gribēja nopirkt vienu pili Francijā, Abreni. Viņam vajadzēja kādus 200 000 dolāru, lai to varētu izdarīt. Es viņam aizdevu 100 000 dolāru – bezprocentu aizdevumu uz vienu gadu.

RL: Un nepagāja ne desmit gadi, kad viņš atdeva?

Lauriņš: Pēc kādiem desmit gadiem viņš atdeva – 112 000 eiro.

RL: Tad jau ar procentiem tomēr?

Lauriņš: Sanāca ar maziem procentiem jau pēc otrā gada. Tā es turpināju to naudu ieguldīt ar Latviju saistītos projektos – fon Mīzes Institutā un šo grāmatu tulkošanā. Tās Rotbarda grāmatas tulkošana paņēma trīs gadus.

RL: Jūs kā jūds jūtat, ka jums to darīt ir pienākums?

Lauriņš: Es to jūtu kā cilvēks.

RL: Bet par šo jūs sākat stāstīt, atbildot uz manu jautājumu, kā jūsu pasaulē iederas tā jūdu būtība.

Lauriņš: Es paskaidrošu tā – pēc pilsonības esmu latvietis, pēc reliģijas esmu jūds, un pēc tautības esmu kapitālists.

RL: Bet sakiet, jūs esat kādreiz domājis, kāpēc ebrejiem ir tik labas attiecības ar naudu?

Lauriņš: Tas ir saistīts ar 3 600 gadu izglītību.

RL: Ko tas nozīmē?

Lauriņš: Kad Cionai bija nodoti desmit baušļi – ne tikai ebrejiem, bet visai pasaulei, jo visiem ir obligāti neslepkavot, nezagt un nepārkāpt laulību, ne tikai jūdiem – bija likums, ka tas viss ir jāzina un jāstudē. Lai to varētu darīt, visiem vajadzēja prast lasīt – nedrīkstēja būt analfabētisms. Un 3600 gadi kaut ko nozīmē. Tas ir tas iemesls. No jūdiem tiek prasīts mazliet vairāk. Jo ir dots tāds uzdevums – izplatīt šo mācību visā pasaulē. Un tas faktiski ir noticis – tie desmit baušļi ir zināmi visā pasaulē, gan kristiešiem, gan musulmaņiem.

RL: Vai kristieši, jūsuprāt, ir kaut ko pārpratuši?

Lauriņš: Es to negribētu komentēt, jo es nejūtos pilnībā kompetents. Es neesmu mācītājs, es esmu vienkāršs biznesmenis, kas kaut ko prot no ekonomikas. Mana loma šeit ir ekonomikas izglītībā. Tas, ko es varētu darīt un kas būtu pareizi un labi – tajā valstī un sabiedrībā, kur es dzīvoju, kur mani senči ir dzīvojuši simtiem gadu, izplatīt likumus par ekonomiku, kas ir tikpat dzelžaini kā gravitācijas likums.

RL: Stāsta, ka jums ir otrs vārds – Aleksandrs ben Josefs.

Lauriņš: Jā, tas ir mans ebreju vārds. Iepriekšējais rabīns Nātans Barkāns man to iedeva.

RL: Vai jūs varat man dot dažus piemērus tam, ka ekonomikas likumi ir tikpat stingri kā gravitācijas likums?

Lauriņš: Pirmais likums. Ikviens vērtība ir subjektīva. Lietu vērtība nav atkarīga no tā, cik daudz naudas, darbaspēka, materiālu un tehnoloģiju tajās ir ieguldīts. Tā ir atkarīga tikai un vienīgi no cilvēka subjektīvā novērtējuma.

RL: Vairumā ekonomikas skolu vairums ekonomistu vērtību saprot citādi.

Lauriņš: Viņi ir muļķi, un viņi kļūdās.

RL: Vienā no jūsu tekstiem jūs rakstījāt, ka 97% pasaules ekonomistu, arī vairāki Nobela prēmijas laureāti, ir nevis zinātnieki, bet propagandas aparāta darbinieki.

Lauriņš: Tieši tā. Viņi ir muļķi un kļūdās, vai arī apzināti mānās, jo ir propagandisti.

RL: Un otrs likums?

Lauriņš: Katram cilvēkam ir sava unikāla vērtību skala, kas mainās līdz ar laiku un apstākļiem. Un trešais likums: vienīgais veids, kā mēs varētu dabūt kādu informāciju par cilvēka vērtību skalu, ir no viņa rīcības – ko viņš dara un nedara, pērk vai nepērk kādus pakalpojumus vai preces.

RL: Sakiet vai Torā dotajiem likumiem ir lielāka jēga nekā, piemēram, jūsu minētajiem ekonomikas pamatlikumiem?

Lauriņš: Nē, viņi ir ļoti līdzīgi – nedrīkst zagt, jābūt tiesiskai valstij, un brīvais tirgus nav iespējams bez tiesiskas valsts. Tur ir diezgan līdzīga situācija.

RL: Pieņemsim, ka ekonomikā un reliģijā uzstādījumi ir līdzīgi, bet kas ir jūsu dzīves centrā – reliģija vai ekonomiska aktivitāte?

Lauriņš: Pirmkārt, ebreju senvalodā nav tāda vārda „reliģija”.

RL: Jā, reliģija ir latīņu cilmes vārds. Bet ebreju valodā nav arī tāda vārda kā „ekonomika”. Tas ir grieķu cilmes vārds.

Lauriņš: Par to man vajadzētu padomāt...

RL: Nokomentējiet, lūdzu, ekonomista Džona Meinarda Keinsa izteikumu: "In the long run we're all dead." – "Ilgttermiņā mēs visi būsime miruši". Kāda ir jūsu attieksme pret šo ideju?

Lauriņš: Džons Meinards Keinss ekonomikas jomā bija muļķis. Viņš rakstīja pilnīgu propagandu, lai attaisnotu valsts varu. Visticamāk, ka tām pēdējām lietām, ko viņš rakstīja, viņš pats neticēja, jo viņš jau bija atteicies no saviem iepriekšējiem rakstiem. Viņam nebija laika atteikties no tiem pēdējiem, jo viņš nomira.

RL: Lai kāda būtu jūsu attieksme pret viņu, vai jūs piekrītat šim izteikumam?

Lauriņš: "In the long run we're all dead"? Es nepiekrītu. Es domāju, ka mans gars ir mūžīgs.

RL: Un nāve to neskars?

Lauriņš: Nē.

RL: Un jums nav bail no nāves?

Lauriņš: Nē. Neviens nevar nogalināt manu garu.